

MEĐIMUSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

JELENA MARTINEZ

SAKRALNI OBJEKTI KAO DIO TURISTIČKE PONUDE
HRVATSKOG ZAGORJA

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2015.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

JELENA MARTINEZ

SAKRALNI OBJEKTI KAO DIO TURISTIČKE PONUDE
HRVATSKOG ZAGORJA
RELIGIOUS BUILDINGS AS PART OF TOURIST OFFER OF
HRVATSKO ZAGORJE

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

Mr. sc. Ivan Hegeduš

ČAKOVEC, 2015.

Sažetak

Hrvatsko Zagorje ima mnoge sakralne objekte koji sadrže veliki potencijal za uvrštavanje u turističku ponudu Hrvatskog Zagorja, ali i cijele zemlje. Mnogobrojni spomenici kulture su očuvani, ali nedovoljno ili uopće neiskorišteni u turističke svrhe. Turisti koji spadaju u kulturne turiste dobri su potrošači, stoga ih svaka turistička zemlja, pa tako i Hrvatska želi privući. Bogatstvo kulturne raznolikosti koju imamo na ovom području mora se iskoristiti. Budući da se želimo odmaknuti od masovnog turizma posebna se pozornost posvećuje selektivnim oblicima turizma pri čemu je kulturni turizam jedan od istaknutijih. Najviše spomenika crkvene umjetnosti postoji u Hrvatskom Zagorju, te je ono prava destinacija za kulturni turizam. U Hrvatskom Zagorju postoje brojni sakralni objekti u važnijim centrima crkvene umjetnosti kao što su Varaždin, Klanjec, Krapina, Belec. Nadalje, kako bi se omogućilo što bolje razumijevanje, potrebno je navesti i objasniti terminologiju povezanu s turizmom, odnosno temom završnog rada. Sukladno tome navedena je definicija kulturnog turizma i turistički motivi. Uvažavanjem i iskorištavanjem potencijala za razvoj turizma Hrvatskog Zagorja te unapređenjem i razvojem cjelokupne infrastrukture, stvaraju se povoljni uvjeti za razvoj kvalitetne i konkurentne turističke ponude kontinentalne Hrvatske i smanjuje sezonalnost. Kulturna baštinom ostvaruje se prepoznatljivost, autentičnost i jedinstvenost, tj. konkurentna prednost na turističkom tržištu. Dakle, odgovarajućom valorizacijom kulturnih potencijala Hrvatskog Zagorja treba se osigurati uspješniji razvoj kulturnog turizma.

Ključne riječi: Hrvatsko Zagorje, kulturni turizam, sakralni objekti, turistička ponuda, turistički potencijal

Sadržaj

Sažetak

1. Uvod	5
2. Općenito o Hrvatskom Zagorju	6
2.1 Geografski položaj Hrvatskog Zagorja	6
2.2 Demografska obilježja Hrvatskog Zagorja	7
3. Kulturni turizam	8
3.1 Pojam kulturnog turizma	8
3.2 Kulturni turizam u Hrvatskoj	9
3.3 Kulturni turizam u Hrvatskom Zagorju	10
3.3.1 Povijest	10
3.3.2 Varaždin	11
3.3.2.1 Sakralni objekti u Varaždinu	12
3.3.3 Sakralni objekti Hrvatskog Zagorja	16
4. Potencijalni turistički razvoj u Hrvatskom Zagorju	21
4.1 Vjerski turizam	21
4.2 Pozitivni čimbenici uključivanja sakralnih objekata u turističku ponudu	21
4.3 Negativni čimbenici uključivanja sakralnih objekata u turističku ponudu	22
4.4 Prednosti Hrvatskog Zagorja	23
5. Prikaz rezultata istraživanja i interpretacija nalaza	24
5.1 Istraživanje	24
5.2 Interpretacija rezultata	34
6. Zaključak	36
7. Literatura	37

1. Uvod

Hrvatsko Zagorje je povijesna i kulturna cjelina sjeverozapadne Hrvatske. Sadrži bogatstvo prirodnih ljepota, a uz njih i vrijedne kulturno-povijesne spomenike. Varaždin je nesumnjivo kulturni i poslovni centar čitavog najsjevernijeg dijela, a obiluje brojnim kulturnim znamenitostima. U Hrvatskom Zagorju nalazi se najpoznatije hrvatsko Marijino svetište, a gotovo svako selo ima crkvu ili kapelu čija se kulturna vrijednost zanemaruje. Sakralne objekte u Hrvatskom Zagorju treba turistički valorizirati i uvrstiti u kulturni turizam koji je posljednjih godina jedna od ključnih odrednica razvoja hrvatskog turizma. Vjerski razlozi i motivi putovanja oduvijek su prisutni, a u takvoj vrsti turizma leži ogroman potencijal. Ti objekti predstavljaju izvanredne primjerke kulturno-povijesne baštine vjerskog karaktera te su svojevrsni svjedok vremena. Kvalitetan razvoj kulturnog turizma Hrvatskog Zagorja osigurao bi aktiviranje djelatnosti komplementarnih kulturnim događanjima, dodatne izvore prihoda kulturnim institucijama i povećanje broja posjetitelja te dodatno zapošljavanje i angažiranje, posebno kulturnih djelatnika i umjetnika. Također, razvoj ruralnih povijesnih cjelina, koje imaju velik kulturno-turistički potencijal, značio bi smanjenje depopulacije ruralnih i slabije razvijenih područja Hrvatskog Zagorja.

2. Općenito o Hrvatskom Zagorju

Razvoj turizma podrazumijeva prirodne i kulturne znamenitosti, no povijest, geografski položaj i demografska obilježja stanovništva također su bitni čimbenici. Važno je upoznati se s navedenim podacima kako bi se stvorila potpuna slika o nekom području. Hrvatsko Zagorje povijesna je i kulturna cjelina na području sjeverozapadne Hrvatske.

2.1 Geografski položaj Hrvatskog Zagorja

Hrvatsko Zagorje povijesna je i kulturna cjelina na području sjeverozapadne Hrvatske istočno od glavnoga grada Zagreba. Hrvatsko Zagorje je posebna zemljopisna cjelina koja se pruža od vrhova Macelja i Ravne gore na sjeveru do Medvednice na jugoistoku. Zapadna granica Zagorja je rijeka Sutla, a istočna granica je razvodnica sliva Krapine i Lonje. Ovako omeđen prostor ima površinu od oko 1880 km². To je pretežno brežuljkasti kraj između Macelja, Medvednice i rijeke Sutle, čijim se središnjim dijelom u smjeru istok-zapad pruža najviši gorski niz Ivanščica-Strahinščica koji dijeli Zagorje na dva dijela, sjeverno i južno Zagorje. Sjeverno ili „Zgorne Zagorje“ je u dravskom slivu rijeke Bednje i gravitira Varaždinu kao dio Varaždinske županije, a južno ili „Zdolne Zagorje“ je u savskom slivu Krapine i Sutle pa upravno spada u Krapinsko-zagorsku županiju. (<http://www.geografija.hr/hrvatska/hrvatsko-zagorje/> 24.8.2015.)

Slika 1: Položaj Hrvatskog Zagorja u odnosu na teritorij Republike Hrvatske

Izvor: <http://www.geografija.hr/hrvatska/hrvatsko-zagorje/> (24.8.2015.)

Reljef Hrvatskog Zagorja vrlo je raznolik. Osim navedenih gorja koja omeđuju Hrvatsko Zagorje, tu su još i Kuna gora, Brezovica, Strahinčica i druge. Postoji i velik broj rasjeda koji su uz vulkansko i postvulkansko djelovanje uvjetovali i brojnim termalnim izvorima. Najpoznatiji i gospodarski najiskorišteniji termalni izvori su Krapinske, Tuheljske, Stubičke i Varaždinske toplice. U Hrvatskom zagorju ima i ruda. U gorskim dijelovima postoje određena ležišta smeđeg ugljena oligocenske starosti te naslage lignita. Međutim, početkom 1960-ih gotovo svi su ugljenokopi zatvoreni zbog nedovoljne energetske vrijednosti, često rasjedima poremećenih ležišta i neodgovarajuće mehanizacije. Prestalo je i korištenje cinkove i olovne rude. (<http://www.geografija.hr/hrvatska/hrvatsko-zagorje/> 24.8.2015.)

2.2 Demografska obilježja Hrvatskog Zagorja

Bez obzira na depopulaciju, Hrvatsko zagorje s oko 110 stanovnika po kilometru ipak spada u najgušće naseljene dijelove Hrvatske. Varaždin ima 46 946 stanovnika. Od gotovo 600 naselja, najveće, Ivanec, ima 13 758 stanovnika, a jedno od važnijih, Krapina 12 479 stanovnika. Samo osamnaest naselja ima više od 1 000 stanovnika, a samo devet, više od 80% ukupnog broja naselja, ima manje od 500 stanovnika. Samo u najizoliranijim naseljima zadržala se tradicionalna ruralna društvena struktura, dok je veći dio naselja više ili manje urbaniziran pod utjecajem lokalnih središta te Varaždina i Zagreba. Poljoprivredu sve više zamjenjuju druge djelatnosti (<http://www.geografija.hr/hrvatska/hrvatsko-zagorje/> 24.8.2015.)

3. Kulturni turizam

Turizam u gotovo svakom obliku u kojem se pojavljuje ima poneki kulturni motiv. Uz osnovni motiv koji je presudan za turistički odabir, uvijek je kod svakog gosta izražena želja za upoznavanjem novih zemalja, krajeva, a osobito njihovih atrakcija, običaja i ljudi. Kulturni turizam sve više dobiva na značaju, stoga je potrebno valorizirati i revitalizirati kulturne spomenike koje imamo na našem području i ukomponirati ih u turističku ponudu kako bi ona dobila na kvaliteti i osigurala prepoznatljiv kulturni imidž.

3.1 Pojam kulturnog turizma

Prema (Geić, 2011:303-315), suvremeni način života i smanjivanje slobodnog vremena dovode do novih motiva putovanja, kao što su novost i edukacija koje se osobito mogu primijeniti na segment kulturnog turizma. Tako se razvio novi specifični oblik turizma, kulturni turizam. Definicija „putovanje u svrhu odmora i psihofizičke rekreacije te upoznavanja drugih područja, kultura i civilizacija“, može se aplicirati kroz različite vidove kulturnog turizma.

Kultura je sama po sebi kompleksna te joj se u različitim dijelovima svijeta pristupa na različite načine sukladno društvenoj i kulturnoj tradiciji i ulozi kulture u društvu, a s obzirom na temu koja se obrađuje i značenju uloge kulture kao turističkog resursa. Iako su ljudi oduvijek putovali motivirani onim što danas nazivamo kulturnim turističkim doživljajem, kulturni turizam je ozbiljnije prepoznat krajem 1970-ih. Kulturni turizam uz edukativni element sadržava i zabavno iskustvo koje kombinira umjetnost s prirodnom i društvenom baštinom te različitim kulturnim i zabavnim manifestacijama. Izuzetno je važna činjenica da je za posjetitelje motivirane ili privučene kulturom najvažnija atmosfera i imidž destinacije.

Kulturni je turizam oblik turizma u kojem prevladava interes potražnje za objektima i sadržajima kulturnog karaktera, tj. opipljivom – materijalnom (kulturno-povijesni spomenici, muzeji, galerije) i neopipljivom – nematerijalnom (kulturne priredbe i manifestacije) kulturnom baštinom. U današnje vrijeme sve obrazovanijeg, zahtjevnijeg i radoznalijeg turista, valorizacija kulturne baštine, kroz menadžment kulturne baštine i

kulture uopće, pokazuje kao važan element očuvanja autohtone kulture, a time i prepoznatljivosti nekog grada, regije, države.

Područja i privlačnosti za koje se smatra da mogu postati turistički motivi u kulturnom turizmu su:

- Arheološka područja,
- Arhitektura (ruševine, poznati objekti, čitavi gradovi),
- Muzeji, umjetnost, skulpture, zanati, galerije, festivali, razni događaji,
- Glazba i ples (klasična i suvremena glazba, folklor i plesovi te etnografija i etnologija),
- Drama, kazalište, filmovi,
- Jezične i književne studije,
- Vjerska slavlja, hodočašća,
- Cjelokupna (narodna i primitivna) kultura i subkultura.

3.2 Kulturni turizam u Hrvatskoj

Umjetnost, kultura i povijest oduvijek su bile dio hrvatske turističke ponude slijedom njihove zanimljivosti kao rezultata burnog povijesnog razvoja koji je ostavio značajne tragove u materijalnoj i duhovnoj baštini. Kulturno-povijesni spomenici, kao i paleta kulturnih događanja, koristi se sve više kao sredstvo promocije zemalja i destinacija, unatoč činjenici da je dominantan tržišni segment turista motiviranih suncem i morem dosada bio manje zainteresiran za kulturno-povijesnu baštinu naših krajeva. Želja za odmakom od masovnog turizma oblikovanjem kvalitetnije turističke ponude ne samo na Jadranskoj obali, već i u kontinentalnoj Hrvatskoj, stvara ideju o razvoju kulturnog turizma na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Posljednjih se godina vide znatni pomaci, posebice na razini planskog osmišljavanja turističkog razvitka, donošenjem više nacionalnih i regionalnih planova. Ministarstvo turizma i HTZ su u skladu s turističkim trendovima u svijetu među strateškim planovima za razvoj hrvatskog turizma uključili i donijeli planove za razvoj kulturnog turizma kao jednog od vrijednijih hrvatskih turističkih proizvoda. Glavni prioriteti u razvoju kulturnog turizma odnose se na stvaranje pozitivnog okruženja koje će poticati razvoj kulturnog proizvoda i podizanje stupnja znanja potrebnih za razvoj kvalitetnih kulturnih proizvoda te unapređenje sustava njihove promocije i distribucije (Geić, 2011:317-320).

3.3 Kulturni turizam u Hrvatskom Zagorju

Bogata povijest i kultura koju naša zemlja ima sa sobom nosi brojnost crkvenih spomenika koji su na području sjeverozapadne Hrvatske najzastupljeniji upravo u Hrvatskom Zagorju.

3.3.1 Povijest

Veliki broj crkvenih spomenika koji se nalaze u Hrvatskom Zagorju rezultat je dviju činjenica: ponajprije Hrvatsko je Zagorje bilo središte hrvatskog plemstva u vrijeme turskih ratova, pa su plemići gradili crkve. Također, ovo je bio jedini hrvatski kraj koji je uglavnom bio pošteđen turskih provala, pa crkve i dvorci nisu toliko bili žrtve razaranja te su se bolje sačuvali do današnjih dana.

U vremenskom razdoblju od doseljenja Hrvata u ove krajeve do danas, u crkvenoj umjetnosti su zastupani svi povijesni stilovi. Razlika je u tome da su neki stilovi u određenim krajevima zastupljeni više u odnosu na neki drugi kraj. U Hrvatskom Zagorju mnogi romanički spomenici su propali zbog vremenskih prilika, dok se gotičkih spomenika više sačuvalo. Kasnogotičke crkve na sjeveru Hrvatske pretežito su građene od kamena i žbukane, s dubokim svetištima zasvođenima višedijelnim zrakasto-rebrastim svodovima. Od sredine 15. stoljeća mnoge crkve dobivaju složenije i dekorativnije zvjezdaste i mrežaste svodove, i to ne samo u dubokim poligonalnim svetištima, već katkad i glavnim lađama. Primjeri takvih kasnogotičkih rješenja dvije su istaknute redovničke crkve u sjeverozapadnoj Hrvatskoj – crkva pavlinskog samostana u Lepoglavi i crkva nekoć franjevačkog samostana u Remetincu kraj Novog Marofa. Renesansa je jako slabo zastupljena, no na sjeveru Hrvatske mnoge su kasnogotičke crkve ojačane masivnim zvonnicima-kulama. Za vrijeme baroknoga razdoblja, obnavljaju se i proširuju mnoge starije građevine, primjerice u Varaždinu, dajući im oblik velikih dvoranskih crkava s kapelama između zidnih stupaca. Crkveni red pavlini tijekom 18. stoljeća obnavljaju i proširuju nekoliko svojih gotičkih crkava, stvorivši niz stilskih građevina autentične umjetničke i ambijentalne vrijednosti. Među najvažnijima svakako je obnova i povećanje kasnogotičke pavlinske crkve i samostana u Lepoglavi (1711.). Pritom je crkva dobila novo barokno pročelje. Posve je nova barokna kreacija pavlinska crkva sv. Jeronima u Štrigovi (Pelc, 2012:37).

U drugoj polovini 18. stoljeća, razdoblju kasnoga baroka, na sjeveru zemlje podiže se osim redovničkih i niz župnih odnosno hodočasničkih crkava. Važniji centri crkvene umjetnosti svakako su Varaždin, Klanjec, Krapina, Zlatar, Belec.

3.3.2 Varaždin

Varaždin je nesumnjivo kulturni i poslovni centar čitavog najsjevernijeg dijela Hrvatske. Varaždin je stari grad i ima važnu ulogu u hrvatskoj povijesti. Grad se nalazi na vrlo važnom zemljopisnom području te se s pravom naziva "sjeverozapadnim vratima Hrvatske". Tu se nalazi još uvijek nedovoljno iskorišten "hrvatski koridor" Budimpešta - Zagreb - Rijeka, s prometnicama koje se odvajaju od istočnog alpskog puta i priključuju se na važnu europsku transverzalnu. Izvrstan prometni položaj velika je prednost Varaždina: od Zagreba je udaljen 80 km, od Graza (Austrija) 140 km, od Ljubljane (Slovenija) 180 km, od glavne hrvatske luke – Rijeke 250 km, od Budimpešte (Mađarska) i Trsta (glavne talijanske luke) 280 km, a od Beča (Austrija) 330 km. S 46.946 stanovnika Varaždin je po broju stanovnika 11. grad u Hrvatskoj (<http://www.varazdin.hr/hr/o-varazdinu/> 29.8.2015.).

Slika 2: Grad Varaždin

Izvor: <http://www.varazdin.hr/hr/o-varazdinu/> (4.9.2015.)

Varaždin je oduvijek smatran jednim od najljepših gradova Hrvatske. Grad Varaždin nosi brojne nazive poput „barokni grad“, „grad zvonika“ ili „grad anđela“.

Zanimljiva znamenitost je Varaždinsko groblje, djelo Hermana Hallera koje je izvanredan primjer parkovne arhitekture i spomenik prirode. Ono je za posjetitelja pravo odmorište u kompoziciji breza, cvijeća, trava i vitkih čempresa (tuja). Ustanovljeno je 1773., a od 1905. Herman Haller započeo je s njegovim uređenjem posadivši oko 7.000 čempresa, javora, jasena, crvene bukve, šimšira, magnolija i breza. Šišanjem tuja u geometrijski pravilna tijela groblje je poprimilo obilježja francuskog parka. Jedan od najvrjednijih spomenika na varaždinskom groblju je „Anđeo smrti“, djelo kipara Roberta Frangeša Mihanovića, koji simbolički prikazuje opraštanje živih od mrtvih (<http://www.varazdin.hr/hr/o-varazdinu/> 29.8.2015.).

3.3.2.1 Sakralni objekti u Varaždinu

Varaždinska katedrala

Crkva posvećena Uznesenju Blažene Djevice Marije središnji je dio isusovačkog kompleksa sastavljenog od gimnazije, konvikta i same crkve. Cijeli je kompleks izgrađen u 17. stoljeću. Arhitekt crkve bio je Juraj Matoti, a gradnja je započela 1642. godine. Dovršena je 1656. godine kada je i posvećena. Zvonik s karakterističnom lukovicom na vrhu, dovršen je dvadeset godina poslije crkve. Konačni je izgled crkva dobila u 18. stoljeću. Nakon isusovaca crkvu preuzimaju pavlini, pa Čazmanski kaptol, a 1997. godine postala je katedrala novoosnovane Varaždinske biskupije. U Katedrali se već tradicionalno održava festival barokne glazbe, poznatiji kao Varaždinske barokne večeri. Pročelje crkve je razvedeno u obliku trijumfalnog luka sa stupovima, zabatom i nišama. U središnjoj niši je kip Marije nastao u 17. stoljeću. Ispod niše je grb obitelji Drašković, glavnih donatora isusovačkog reda i crkve. Glavni oltar najveći je u Varaždinu (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Slika 3: Varaždinska katedrala

Izvor: <http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.

Crkva Sv. Nikole

Na temeljima romaničko – gotičke crkve sagrađena je 1761. godine barokna župna crkva Sv. Nikole posvećena zaštitniku grada Varaždina sv. Nikoli. Jedinstveni gotički toranj neuobičajen za kontinentalnu Hrvatsku ima uzidani grb grada Varaždina iz 1464. godine. Iznad njega nalazi se ostatak nekadašnje crkve sa zanimljivim detaljem – kamenom medvjedicom. Nekad je na vrhu tornja bila ograda i postojalo je organizirano dežuranje protiv požara. U niši tornja nalazi se kip sv. Florijana, toliko često prisutan u Varaždinu. Crkva ima gotički zvonik iz 1494. godine (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Kapucinska crkva

Gradnja Kapucinske crkve započela je 1701. godine, a završena je i posvećena Presvetom Trojstvu 1705. godine. Kapucinska crkva i samostan sagrađeni su u strogom

i jednostavnom stilu, tipičnom za kapucinske redovničke crkve. Sačuvan je i mali drveni tornjić (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Crkva Rođenja Isusovog

Uršulinke grade 1707. godine skladnu crkvu, a ubrzo otvaraju prvu školu za djevojčice. Najljepši varaždinski toranj, onaj uršulinski, sagrađen je 1726. godine. Crkva je posvećena rođenju Isusovom (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Slika 4: Najljepši crkveni toranj u Varaždinu

Izvor: <http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.

Crkva Sv. Florijana

Zbog brojnih požara Varaždinci su već 1669. godine izvan gradskih bedema podigli zavjetnu Crkvu svetom Florijanu, zaštitniku od požara. Uništena u velikom požaru, današnji izgled dobiva pregradnjom u stilu rokokoja 1777. godine te se odlikuje izuzetno skladnim pročeljem (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Franjevačka crkva

Gradnja franjevačke crkve započela je 1650. a crkva je posvećena 1657. godine, sa svim značajkama ranobarokne arhitekture i s tlocrtnim sličnostima s franjevačkom crkvom u Beču. Graditelj je Peter Rabba iz Graza. Crkva ima najviši toranj u gradu 54,5 metara. Posebnu umjetničku atrakciju ove crkve predstavlja propovjedaonica koja je remek djelo manirizma, bogate ornamentike i redom skulptura koje predstavljaju apostole i franjevce. Propovjedaonica je nastala u drugoj polovici 17. stoljeća. Pokraj samostana se nalazi zgrada u čijem prizemlju je nekadašnja franjevačka apoteka čije svodove je oslikao najpoznatiji barokni slikar u Hrvatskoj, pavlin Ivan Ranger. Na južnom zidu crkve nalazi se sunčev sat koji za sunčanog dana pokazuje točno vrijeme. No valja uzeti u obzir da je tijekom ljetnih mjeseci sat pomaknut jedan sat unaprijed (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Crkva Sv. Vida

Crkva Sv. Vida jedna je od najstarijih u gradu. Navodno je postojala kao župna crkva još u 13. stoljeću. Današnji izgled dobila je 1779. godine jer je prethodna stradala u požaru. Oko crkve, a i u njezinoj kripti bilo je groblje. Zadnji ukop izvršen je 1839. godine (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

Crkva Dobrog Pastira

Ova crkva najmlađa je varaždinska crkva posvećana 2007. godine. Krase ju monumentalni kipovi, rad akademskog kipara varaždinca Nikole Šanjeka. Svi kipovi izrađeni su od reparaturnog kamena, tzv. vincita. Kamen je uzet iz okolice Varaždina kako bi ostao u istom podneblju i tako zadržao kvalitetu. Kip Dobroga Pastira postavljen je u svetištu iza oltara, visok je 7,15 m, zajedno s postoljem čak 9,15 m, a teži oko 30 tona. Cijela unutrašnjost crkve zamišljena je kao čovjekov životni put (<http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> 30.8.2015.).

3.3.3 Sakralni objekti Hrvatskog Zagorja

U Hrvatskom Zagorju nalazi se veliki broj naselja i gotovo svako od njih ima crkvu ili kapelu koje su vrijedni spomenici kulturne baštine.

Varaždinske Toplice

U Varaždinskim Toplicama, u barokiziranoj gotičkoj župnoj crkvi sv. Martina nalaze se dva barokna mramorna oltara, djela Francesca Robbe: oltar sv. Katarine i oltar sv. Barbare, koji su bili u zagrebačkoj katedrali prije njezine restauracije. Oltar sv. Katarine izgrađen je u 1733. godine, a oltar sv. Barbare 1738. godine (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Remetinec

Župa Remetinec kraj Novog Marofa ima staru gotičku crkvu Kraljica sv. Krunice i samostan, prvo franjevački a zatim pavlinski. Crkva ima gotičke svodove u lađi i u svetištu. Vrijedni gotički oltar iz Remetinca danas se čuva u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. Kvalitetan pavlinski rad je propovjedaonica iz 1710., ukrašena figurama koju je dao izgraditi Pavao Patačić (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Donja Voća

U Donjoj Voći proštenjarska barokna crkva sv. Martina građena je u 18. stoljeću. Crkva ima dvije nadsvođene bočne kapele i visoki toranj s baroknom kapom. U unutrašnjosti su freske iz 1753. godine (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Lepoglava

U čitavoj varaždinskoj regiji najvredniji spomenik crkvene umjetnosti je bivši pavlinski samostan i crkva u Lepoglavi. Lepoglava je bila centar pavlinskog reda u Hrvatskoj. Samostan je osnovan 1400. godine, a Ivaniš Korvin dao ga je obnoviti poslije 1489. godine. Crkva Bl. Djevice Marije gotička je građevina, koja je kasnije barokizirana. Pročelje je barokno, a svetište gotičko, s vanjskim kontraforima. Barokne iluzionističke freske u crkvi je izradio Ivan Ranger. U crkvi postoje vrijedni barokni drveni otari. Osim pavlinskog građevinskog kompleksa postoji u blizini Lepoglave, na Gorici, kapela sv. Ivana iz 1612. godine u kojoj je Ranger naslikao šest fresaka. U selu

Purga, također u blizini Lepoglave, kapela je sv. Jurja koju je iznutra oslikao Ranger (Ivandija, Kečkemet, 1973:10).

Slika 5: Freska Ivana Rangera

Izvor: http://www.atklepoglava.hr/?attachment_id=373 1.9.2015.

Klanjec

U Klanjcu su izgrađeni franjevački samostan i crkva sv. Leonarda u 17. stoljeću u baroknom stilu. U unutrašnjosti su barokni drveni oltari i intarzirane klupe. U Tuhlju blizu Klanjca nalazi se gotička župna crkva Uznesenja B. D. Marije. Svetište s vanjskim kontraforima ima jednostavne gotičke prozore i gotički svod (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Krapina

Krapina ima franjevačku crkvu sv. Katarine, baroknu građevinu iz 17. stoljeća. U crkvi i sakristiji su zidne freske, djela Ivana Rangera iz 18. stoljeća. U Pregradi je lijepa i velika crkva Uznesenja B. D. Marije, klasicistička građevina iz 1818. godine s dva zvonika na pročelju i kupolom nad glavnom lađom. Ubraja se među najljepše seoske crkve u gornjoj Hrvatskoj. Tu su također barokne orgulje, mramorna pričesna ograda,

korska sjedala i mramorne škropionice. U Očuri na brežuljku stoji crkva sv. Jakova, koja se smatra jednom od najvećih zagorskih gotičkih crkvi. Pripada 15. stoljeću. U svetištu su pronađena dva sloja gotičkih fresaka i ima barokni namještaj. U Donjoj Stubici gotička je župna crkva Presvetog Trojstva kasnije barokizirana. Svetište ima gotički svod i gotičke kamene dovratnike sakristije. Interesantan je zvonik crkve, koji je izgrađen po uzoru zvonika stare zagrebačke katedrale (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Belec

Najpoznatije mjesto u povijesti crkvene umjetnosti je Belec. Tu su dva vrijedna spomenika: stara crkva sv. Jurja i mlađa crkva Snježne Gospe. Stara crkva sv. Jurja spominje se već 1334. godine. To je prvotno bila romanička crkva, a tragove romanike sačuvala je i do danas. U svetištu i lađi postoje ostaci fresaka, a najstariji dijelovi tih fresaka nastali su sredinom 14. stoljeća, tako da se ove freske ubrajaju među najstarije spomenike zidnog slikarstva u gornjoj Hrvatskoj jer su slikane još u duhu romanike. Mlađa crkva, Gospe Snježne, najljepši je barokni spomenik crkvene umjetnosti u Hrvatskoj. Kao kontrast vanjskoj jednostavnosti ističe se bogato unutrašnje uređenje. Crkvu je raskošno freskama oslikao Ivan Ranger (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Slika 6: Crkva Snježne Gospe

Izvor: <http://zupa-bdms-belec.hr/sv.-marija-snje%C5%BEa.html> 1.9.2015.

Slika 7: Crkva Sv. Jurja

Izvor: <http://zupa-bdms-belec.hr/sv.-juraj.html> 1.9.2015.

Komin

U Kominu na brežuljku dominira crkva Sv. Triju kralja, barokna građevina 18. stoljeća s glavnom lađom i prostranom kapelom. Svodovi crkve su bogato ukrašeni iluzionističkim baroknim freskama. Interesantna je i mala kapelica, prigradena izvana uz sjeverni zid crkve, koja bi mogla biti prvotna kapela. Ukrašena je skromnom, ali skladnom štuko-dekoracijom (Ivandija i Kečkemet, 1973:10).

Beletinec

Župna crkva Svi Sveti nalazi se u naselju Beletinec na zaravanku brijega iz kojeg se pruža prekrasan pogled prema bednjanskoj dolini. Prvi spomen crkve, kao župne crkve Svi Sveti, nalazi se u popisu iz 1501. godine, a posjed i lokalitet spominju se mnogo ranije. U 17. i 18. stoljeću crkva je imala ulogu kapele Župe sveti Ilija, no danas je ponovno župna crkva posvećena sv. Ani. Crkva Svi Sveti građena je krajem 15. st. To je jednobrodna, longitudinalna građevina sa svetištem i sakristijom na sjevernoj strani. Iz vremena gotike u svetištu je ostala izvorna ljsuka prostora. Nad svetištem se nalazi križni svod. U sakristiji, na začeljnom zidu, nalazi se izvoran prozorčić iz vremena

gotike. Na južnom zidu naslikane su se freske, no postoji mogućnost da postoje dva sloja. Iako je crkva starosti više od pola tisućljeća, nije pretrpjela neke velike promjene, odnosno proširenja ili oštećenja koja bi promijenila njezin izvorni izgled. Sukladno tome opis iz 1675. godine vjerodostojan je izvor koji opisuje njezin tadašnji, ali i današnji izgled (Vukičević i Samaržija, 1993:238).

Slika 8: Crkva Svih svetih u Beletincu

Izvor: <http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/zupe/donjovrazdinski-dekanat/zupa-beletinec/577> 1.9.2015.

Sveti Ilija

Crkva svetog Ilije nalazi se u istoimenom naselju. Prvi spomen sakralnog objekta spominje se 1334. godine. Iste godine proveden je i prvi popis župa Zagrebačke biskupije. Na tom lokalitetu izgrađena je gotička crkva. Crkva je imala svetište s dva prozora, sakristiju, toranj i dva portikusa, a u sredini se nalazio križ. 1675. godine proširena je izgradnjom novog svoda u lađi te izgradnjom nove sakristije. Godina izgradnje crkve nije poznata. Pretpostavlja se da je izgrađena u prvoj polovici 16. st. Gotička crkva je 1914. godine srušena kako bi na istoj lokaciji bila izgrađena nova crkva (Vukičević i Samaržija, 1993:239).

4. Potencijalni turistički razvoj u Hrvatskom Zagorju

U prethodnom dijelu rada navedeni su brojni resursi koji se nalaze na ovom području. Iznesene su činjenice i podaci i prikazana vrijednost koju sakralni objekti sadrže. U ovome dijelu razmatraju se i navode mogućnosti koje postoje kako bi se navedeno bogatstvo na što bolji način turistički iskoristilo.

4.1 Vjerski turizam

Sakralni (vjerski) objekti pojavljuju se u turizmu u dvostrukoj funkciji. Jednom u svojoj izvornoj funkciji, kao objekti u kojima će vjernici zadovoljavati svoje religijske potrebe, a u drugom slučaju kao objekti veće ili manje kulturne, povijesne ili umjetničke vrijednosti u kojima će turisti – vjernici, ali i turisti koji nisu vjernici, potražiti umjetničke vrednote kao što čine u muzejskom prostoru ili galeriji. Ova druga, profana funkcija sakralnih objekata u turizmu danas gotovo nadmašuje onu religijsku (Geić 2011:322).

Već je spomenuto da Hrvatska obiluje svetištima, a u Hrvatskom Zagorju nalazi se i najpoznatije hrvatsko Marijino svetište, no zanemaruju se ostale crkve koje također imaju određenu vrijednost. Vjerski razlozi i motivi putovanja oduvijek su prisutni, a u takvoj vrsti turizma leži ogroman potencijal. Ti objekti predstavljaju izvanredne primjerke kulturno-povijesne baštine vjerskog karaktera te su svojevrsni svjedok vremena. Sakralni objekti u Hrvatskom Zagorju mogu zadovoljiti vjerske potrebe, ali i ponuditi umjetničko bogatstvo.

4.2 Pozitivni čimbenici uključivanja sakralnih objekata u turističku ponudu

Hrvatsko Zagorje obiluje prirodnim ljepotama. Čist okoliš, svjež zrak, tišina, gotovo netaknuta priroda pružaju idilu za psihičku i fizičku relaksaciju koja suvremenom čovjeku predstavlja potrebu, kako bi se lakše nosio s ubrzanim načinom života te udaljio od svakodnevnih problema, gradske buke i stresa. Zbog toga se sve više turista okreće specifičnim oblicima turizma te u potrazi za odmorom odabiru destinacije koje nisu postale dio masovnog turizma. Turističkim atrakcijama uvijek postaju najkvalitetnija prirodna i društvena obilježja nekoga prostora. Svaka destinacija ne mora nužno imati privlačne prirodne atrakcije, ali zato svaka posjeduje neke oblike materijalne ili nematerijalne kulturne baštine koja pripada domicilnom stanovništvu i koja može postati predmetom uspješne turističke valorizacije. Uz iznimne prirodne

atrakcije, upravo je kulturna baština ta koja će najviše motivirati turiste da odaberu određenu destinaciju. S obzirom da kulturni turisti imaju višu platežnu moć te putuju cijele godine, privlačenje takve potražnje za Hrvatsko Zagorje znači i povećanje potrošnje, ali i produljenje sezone na cijelu godinu. Kulturni turizam povećava ukupno zadovoljstvo turista boravkom u destinaciji i poboljšava imidž turističke destinacije nužnim obogaćivanjem turističke ponude kulturnim atrakcijama. To je za Hrvatsko Zagorje, pa i RH u cjelini, od velikog značaja kako bi se odmaklo od dominantnog imidža destinacije sunca i mora.

Nadalje, kvalitetan razvoj kulturnog turizma Hrvatskog Zagorja osigurao bi aktiviranje djelatnosti komplementarnih kulturnim događanjima, dodatne izvore prihoda kulturnim institucijama i povećanje broja posjetitelja te dodatno zapošljavanje i angažiranje, posebno kulturnih djelatnika i umjetnika. Nadalje, razvoj ruralnih povijesnih cjelina, koje imaju velik kulturno-turistički potencijal, značio bi smanjenje depopulacije ruralnih i slabije razvijenih područja Hrvatskog Zagorja.

4.3 Negativni čimbenici uključivanja sakralnih objekata u turističku ponudu

Uz brojne pozitivne čimbenike, treba obratiti pažnju i na moguće negativne. Jedan od njih su nedostatak financijskih sredstava bitnih za razvoj kulturnog turizma. Ograničenje razvoja kulturnog turizma Hrvatskog Zagorja predstavljaju i nedovoljne investicije u zaštitu kulturne baštine i razvoj kulturnih programa. Nadalje, Ministarstvu kulture i Ministarstvu turizma RH, iako u načelu svjesni potencijala kulturnog turizma, nedostaje zajednički plan na temelju kojeg bi se sustavno i koordinirano djelovalo na poticanje razvoja kulturnog turizma. Ograničavajući čimbenici su i nedostatak suradnje i partnerstva tijela državne i županijske uprave.

Neki od problema su i nedovoljna znanja, nepostojanje prepoznatljivog kulturno-turističkog proizvoda, površno znanje lokalnog stanovništva o vlastitoj baštini, nedovoljna ili loše organizirana promidžba.

Mnogi sakralni objekti navedeni su u turističkim brošurama i na Internet stranicama kao kulturno-povijesne znamenitosti, ali većina njih zatvorena je za posjetitelje, osim ako nisu u službi bogoslužja. Također, pretjerana eksploatacija kulturnih resursa Hrvatskog Zagorja može dovesti do njihove saturacije i pada turističke atraktivnosti.

Zbog toga je održivi turizam jedini mogući način na koji treba promišljati razvoj kulturnog turizma.

4.4 Prednosti Hrvatskog Zagorja

Blizina tradicionalnih emitivnih tržišta, bregovi bogati prirodnim ljepotama i prekrasnim vidicima, gostoprimstvo lokalnog stanovništva, sigurnost koju gosti osjećaju za vrijeme svog boravka, i vrijedni sakralni objekti uz sve uređenije prometnice elementi su koje Hrvatsko Zagorje mora iskoristiti u stvaranju kulturne destinacije. U Hrvatskom Zagorju postoje preduvjeti razvoja kulturnog turizma, a svoj vrijedan prostor i povijesno nasljeđe treba ukomponirati u nove kreativne proizvode kako bi regija ostvarila što bolje rezultate na kulturno-turističkom tržištu.

5. Prikaz rezultata istraživanja i interpretacija nalaza

Prilikom proučavanja sakralnih objekata u Hrvatskom Zagorju provedeno je istraživanje o informiranosti ispitanika, točnije studenata, o sakralnim objektima koji se nalaze u Hrvatskom Zagorju, zanimljivostima vezanima uz njih, ali i nekoliko općih pitanja.

Istraživanje je provedeno anonimnom on-line anketom u razdoblju od 16. do 18. rujna 2015. godine. Anketa se sastoji od dva dijela; u prvom dijelu pitanja su vezana uz vjerski turizam i mogućnosti vjerskog turizma u Hrvatskom Zagorju. Drugi dio ankete čine pitanja vezana uz svetišta i grad Varaždin. Cilj je bio na studentima provjeriti koliko znaju o vjerskom turizmu i spomeničkoj baštini Hrvatskog Zagorja, te dokazati je li i nepoznavanje ove regionalne cjeline također jedan od nedostataka nerazvijenosti kulturnog turizma na ovom području.

5.1 Istraživanje

Pitanja koja su postavljena u anketi su sljedeća:

1. Spol
2. Dob
3. Jeste li sudjelovali u vjerskom turizmu?
4. Koliko je spomenička baština nekog prostora značajna za privlačenje turista?
5. Koje je najpoznatije hrvatsko Marijino svetište?
6. Koliko je, prema Vašem mišljenju, u Hrvatskom Zagorju razvijen vjerski turizam?
7. Mislite li da u Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam?
8. U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara?
9. Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?

10. Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za "jedno od najljepših groblja u Europi"?

Istraživanje je donijelo sljedeće rezultate:

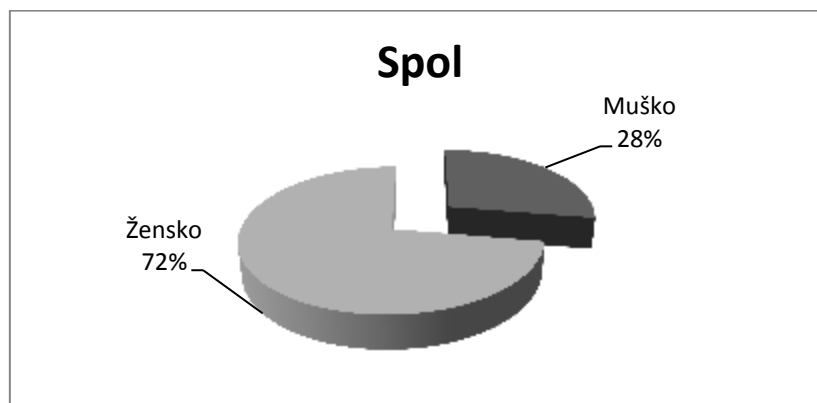
1. Spol

Tablica 1: Spol

Spol	Broj ispitanika	%
Muško	13	27,7
Žensko	34	72,3

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 1: Spol

Izvor: Vlastita izrada autora

Istraživanju o informiranosti o sakralnim objektima u Hrvatskom Zagorju pristupilo je 47 ispitanika. Veći dio, 72%, odnosno 34 osobe bilo je ženskog spola, dok mušku populaciju čini 13 osoba, odnosno 27% ispitanika.

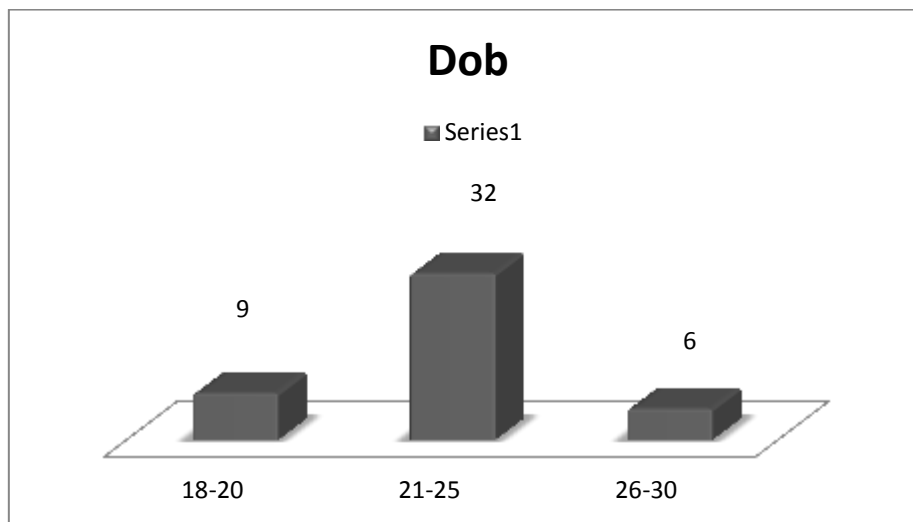
2. Dob

Tablica 2: Spol

Dob ispitanika	Broj ispitanika	%
18-20	9	19,1
21-25	32	68,1
26-30	6	12,8

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 2: Dob

Izvor: Vlastita izrada autora

Ispitanici pripadaju sljedećim dobnim kategorijama: u dobnj skupini 18-20 godina ima 9 ispitanika, dobnj skupini 21-25 godina pripadaju 32 osobe i 6 osoba pripada dobnj skupini 26-30 godina.

3. Jeste li sudjelovali u vjerskom turizmu?

Tablica 3: Sudjelovanje u vjerskom turizmu

Sudjelujete li u vjerskom turizmu?	Broj ispitanika	%
DA	24	51,1
NE	23	48,9

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 3: Sudjelovanje u vjerskom turizmu

Izvor: Vlastita izrada autora

Što se tiče sudjelovanja u vjerskom turizmu anketiranih studenata, na grafu možemo vidjeti podjelu u dvije skupine u kojima je gotovo podjednak broj onih koji jesu i koji nisu sudjelovali u vjerskom turizmu. Od ukupno 47 ispitanika, 51%, odnosno 24 osobe izjasnile su se da sudjeluju u vjerskom turizmu, a 49%, odnosno 23 ispitanika ne sudjeluje u vjerskom turizmu.

4. Koliko je spomenička baština nekog prostora značajna za privlačenje turista?

Tablica 4: Značajnost spomeničke baštine prostora za privlačenje turista

Značajnost spomeničke baštine prostora za privlačenje turista	Broj ispitanika	%
1	2	4,3
2	2	4,3
3	21	44,7
4	21	44,7
5	1	2,1

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 4: Značajnost spomeničke baštine prostora za privlačenje turista

Izvor: Vlastita izrada autora

Što se tiče značajnosti spomeničke baštine za privlačenje prostora, ocjenama od 1 (nije uopće značajna) do 5 (od presudnog je značenja), 2 ispitanika dala su ocjenu 1, 2 ispitanika dala su ocjenu 2, 21 ispitanik dao je ocjenu 3, 21 ispitanik dao je ocjenu 4 i 1 ispitanik dao je ocjenu 5.

5. Koje je najpoznatije hrvatsko Marijino svetište?

Tablica 5: Najpoznatije hrvatsko Marijansko svetište

Najpoznatije hrvatsko Marijansko svetište	Broj ispitanika	%
Gospa Trsatska	6	12,8
Fatima	2	4,3
Majka Božja Bistrička	39	83
Majka Božja Sinjska	0	0

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 5: Najpoznatije hrvatsko Marijansko svetište

Izvor: Vlastita izrada autora

Sljedeće pitanje odnosilo se na najpoznatije hrvatsko Marijansko svetište. Od 47 ispitanika, 6 ispitanika je odgovorilo Gospa Trsatska, 39 ispitanika odgovorilo je Majka Božja Bistrička, 2 ispitanika Fatima, a nijedan ispitanik Majka Božja Sinjska.

6. Koliko je, prema Vašem mišljenju, u Hrvatskom Zagorju razvijen vjerski turizam?

Tablica 6: Razina razvijenosti vjerskog turizma u Hrvatskom zagorju

Razina razvijenosti vjerskog turizma u Hrvatskom Zagorju	Broj ispitanika	%
Nimalo	2	4,3
Slabo	24	51,1
Dobro	20	42,6
Prilično dobro	2	4,3

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 6: Razina razvijenost vjerskog turizma u Hrvatskom zagorju

Izvor: Vlastita izrada autora

Na pitanje o razini razvijenosti vjerskog turizma u Hrvatskom Zagorju, 2 ispitanika smatraju da vjerski turizam nije razvijen, 24 ispitanika smatraju da je slabo razvijen, 20 ispitanika smatra da je vjerski turizam dobro razvijen, a 2 ispitanika smatraju da je prilično dobro razvijen.

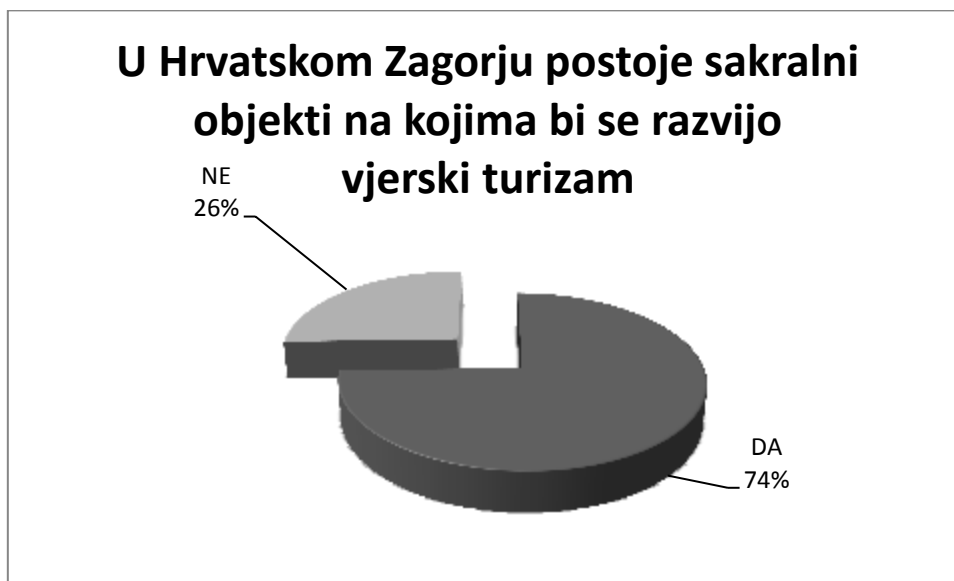
7. Mislite li da u Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam?

Tablica 7: U Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvio vjerski turizam

U Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam	Broj ispitanika	%
DA	35	74,5
NE	12	25,5

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 7: U Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam

Izvor: Vlastita izrada autora

Navedeno pitanje odnosilo se na postojanje dobrog potencijala budućeg turističkog razvoja vjerskog turizma u Hrvatskom Zagorju. Veći dio ispitanika, njih 35, odnosno 74% smatra da u Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam, dok njih 12, odnosno 25% smara da ne postoje takvi sakralni objekti.

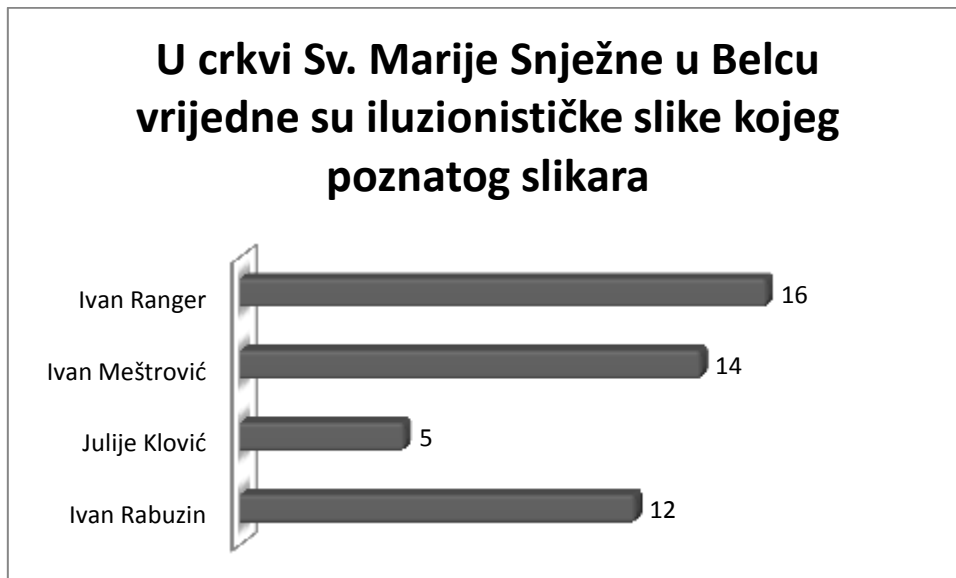
8. U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara?

Tablica 8: U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara

U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara	Broj ispitanika	%
Ivan Rabuzin	12	25,5
Julije Klović	5	10,6
Ivan Meštrović	14	29,8
Ivan Ranger	16	34

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 8: U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara

Izvor: Vlastita izrada autora

Slijedilo je pitanje o vrijednim iluzionističkim slikama u crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu. 16 ispitanika smatra da su one djelo Ivana Rangera, 14 ispitanika smatra da su djelo Ivana Meštrovića, 5 ispitanika odgovorilo je Julije Klović, a 12 ispitanika odgovorilo je Ivan Rabuzin.

9. Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?

Tablica 9: Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?

Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?	Broj ispitanika	%
DA	14	29,8
NE	33	70,2

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 9: Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?

Izvor: Vlastita izrada autora

Što se tiče naziva „grad crkvenih zvonika“ koji je dobio grad Varaždin, od ukupnih 47 ispitanika, njih 33, odnosno 70% ne zna za taj naziv, dok je njih 14, odnosno 30% upoznato s tim podatakom.

10. Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za "jedno od najljepših groblja u Europi"?

Tablica 10: Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za "jedno od najljepših groblja u Europi"

Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za "jedno od najljepših groblja u Europi"	Broj ispitanika	%
TOČNO	42	89,4
NETOČNO	5	10,6

Izvor: Vlastita izrada autora

Graf 10: Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za "jedno od najljepših groblja u Europi"

Izvor: Vlastita izrada autora

Vežano uz pitanje za glasovito varaždinsko groblje, 42 ispitanika, dakle 89%, smatra da je varaždinsko groblje zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za „jedno od najljepših groblja u Europi“, dok 5 ispitanika, odnosno 11% smatra da je ta informacija netočna.

5.2 Interpretacija rezultata

Nakon uspješno provedene ankete moguće je doći do sljedećih zaključaka:

- malo više od polovice ispitanika sudjelovalo je u nekom obliku vjerskog turizma;
- možemo zaključiti kako se većina ispitanika složila kako je spomenička baština nekog prostora bitna za privlačenje turista na taj prostor;
- većina studenata zna da je najpoznatije hrvatsko Marijino svetište Marija Bistrica;
- možemo zaključiti da su ispitanici svjesni slabe razvijenosti vjerskog turizma u Hrvatskom Zagorju, ali i sami vide potencijal za razvoj;
- neki od zaključaka je da ispitanici nisu u potpunosti upoznati sa vrijednim kulturnim predmetima koji spadaju u crkveni inventar;

- većina ispitanika nije upoznata sa značajem sakralnih objekata u Varaždinu, ali dobro poznaju važnost varaždinskog groblja.

U konačnici se može zaključiti kako su studenti svjesni važnosti spomeničke baštine za razvoj turizma na nekom prostoru, iako nisu u potpunosti upoznati sa svom baštinom koja se nalazi u Hrvatskom Zagorju. Slaba razvijenost vjerskog turizma vidljiva je, ali postoje brojne mogućnosti za budući razvoj. Upoznavanje lokalnog stanovništva sa lokanim vrijednostima je jedan od ključnih koraka u razvoju. Stvaranjem kvalitetne turističke ponude i dodavanjem značaja raznim atrakcijama koje imamo, došlo bi se do stvaranja turističkog proizvoda koji bi bio poznat te cijenjen od strane lokalnog stanovništva, a u konačnici i turista koji bi ciljano dolazili u Hrvatsko Zagorje posjetiti sakralne objekte.

6. Zaključak

U današnje vrijeme kada turisti postaju sve zahtjevniji i uz istodobni proces jačanja globalizacije, turistička valorizacija kulturne baštine pokazuje se kao važan element očuvanja autohtone kulture, pa tako i prepoznatljivosti nekog grada, regije, nacije i države. Istraživanjem je prikazano da Hrvatsko Zagorje obiluje sakralnim spomenicima. Varaždin, Klanjec, Belec, Krapina, samo su neka od mjesta koja u sakralnim objektima imaju oslikane freske poznatog slikara Ivana Rängera. Međutim, unatoč tome što se na cijelom prostoru Hrvatskog Zagorja nalazi vrijedna kulturna baština, ona još nije dovoljno valorizirana. Razvojem kulturno-turističke ponude donijele bi se brojne socijalne i ekonomske prednosti. Kvalitetnim turističkim proizvodom, privlače se bogatiji gosti, a turistička sezona postaje duža. Kulturna baština je sredstvo kojim se ostvaruje prepoznatljivost, autentičnost i jedinstvenost, tj. konkurentska prednost na turističkom tržištu. Dakle, odgovarajućom valorizacijom kulturnih potencijala Hrvatskog Zagorja treba se osigurati uspješniji razvoj kulturnog turizma Hrvatskog Zagorja koji može doprinijeti kvaliteti života i blagostanju stanovnika Hrvatskog Zagorja i njihovom ekonomskom i društvenom koristi. Bogato kulturno-povijesno nasljeđe Hrvatskog Zagorja iznimna je vrijednost ovog područja, ali i cijele Hrvatske. Blizina tradicionalnih emitivnih tržišta, bregovi bogati prirodnim ljepotama i prekrasnim vidicima, gostoprimstvo lokalnog stanovništva, sigurnost koju gosti osjećaju za vrijeme svog boravka, i vrijedni sakralni objekti uz sve uređenije prometnice elementi su koje Hrvatsko Zagorje mora iskoristiti u stvaranju kulturne destinacije.

7. Literatura

KNJIGE

1. Đurić T.; Feletar D. (1992). Biblioteka Cvrčak, Koprivnica
2. Geić S.; (2011). Menadžment selektivnih oblika turizma, Sveučilište u Splitu, Split
3. Ivandija A.; Kečkement D. (1971). Crkvena umjetnost Hrvatske, Spektar, Zagreb
4. Jelinčić, D.A. (2008). Abeceda kulturnog turizma, Intermedia, Zagreb
5. Klaić, B. (2007). Rječnik stranih riječi, Školska knjiga, Zagreb
6. Pelc M. (2012). Povijest umjetnosti u Hrvatskoj, Naklada Ljevak, Zagreb.
7. Szabo Gj. (1974). Spektar, Zagreb
8. Vukonić B.; Keča K.; (2001). Turizam i razvoj: pojam, načela, postupci, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb

INTERNETSKI IZVORI

1. Akt Lepoglava http://www.atklepoglava.hr/?attachment_id=373 (1.9.2015.)
2. Culturenet.hr. <http://www.culturenet.hr/default.aspx?id=23208&> (27. 8. 2015.)
3. Geografija.hr. <http://www.geografija.hr/hrvatska/hrvatsko-zagorje/> (24.8.2015.)
4. Portal za kulturni turizam.
<http://www.kulturniturizam.com/hrv/sadrzaj/okulturnomturizmu/> (27. 8. 1015.)
5. Službene internet stranice grada Varaždina <http://www.varazdin.hr/hr/o-varazdinu/> (29.8.2015.)
6. Turistička zajednica grada Varaždina <http://www.tourism-varazdin.hr/grad-zvonika/> (30.8.2015.)
7. Varaždinska biskupija <http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/zupe/> (1.9.2015.)
8. Župa BDM Sniježne Belec <http://zupa-bdms-belec.hr/sv.-marija-snje%C5%BE.html> (1.9.2015.)

POPIS GRAFIKONA TABLICA I SLIKA**Popis grafikona**

Graf 1: Spol	25
Graf 2: Dob	26
Graf 3: Sudjelovanje u vjerskom turizmu	27
Graf 4: Značajnost spomeničke baštine prostora za privlačenje turista	28
Graf 5: Najpoznatije hrvatsko Marijansko svetište	29
Graf 6: Razina razvijenost vjerskog turizma u Hrvatskom zagorju	30
Graf 7: U Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam	31
Graf 8: U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara	32
Graf 9: Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?	33
Graf 10: Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za „jedno od najljepših groblja u Europi“	34

Popis tablica

Tablica 1: Spol	25
Tablica 2: Dob	26
Tablica 3: Sudjelovanje u vjerskom turizmu	26
Tablica 4: Značajnost spomeničke baštine prostora za privlačenje turista	27
Tablica 5: Najpoznatije hrvatsko Marijansko svetište	28
Tablica 6: Razina razvijenost vjerskog turizma u Hrvatskom zagorju	29

Tablica 7: U Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvijao vjerski turizam	30
Tablica 8: U crkvi Sv. Marije Snježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara	31
Tablica 9: Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"?	32
Tablica 10: Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za „jedno od najljepših groblja u Europi“	33
Popis slika	
Slika 1: Položaj Hrvatskog Zagorja u odnosu na teritorij Republike Hrvatske	6
Slika 2: Grad Varaždin	11
Slika 3: Varaždinska katedrala	13
Slika 4: Najljepši crkveni toranj u Varaždinu	14
Slika 5: Freska Ivana Rangera	17
Slika 6: Crkva Snježne Gospe	18
Slika 7: Crkva Sv. Jurja	19
Slika 8: Crkva Svih svetih u Beletincu	20
Privitak:	
1. Anketa	

9/19/2015

Anketni upitnik o informiranosti o sakralnim objektima u Hrvatskom Zagorju

Anketni upitnik o informiranosti o sakralnim objektima u Hrvatskom Zagorju

*Obavezno**1. Spol ****Označite samo jedan oval.*

- Muško
 Žensko

2. Dob **Označite samo jedan oval.*

- 18 - 20
 21 - 25
 26 - 30

3. Jeste li sudjelovali u vjerskom turizmu? **Označite samo jedan oval.*

- Da
 Ne

4. Koliko je spomenička baština nekog prostora značajna za privlačenje turista? **Označite samo jedan oval.*

	1	2	3	4	5	
Nije uopće značajna	☐	☐	☐	☐	☐	Od presudnog je značenja

5. Koje je najpoznatije hrvatsko Marijino svetište? **Označite samo jedan oval.*

- Gospa Trsatska
 Fatima
 Majka Božja Bistrička
 Majka Božja Sirjska

<https://docs.google.com/forms/d/1TzyjR-DwO05zr0DyT3mxCopuU/m4dG7axwXBT5K-kDNUs/printform>

1/2

9/19/2015

Anketni upitnik o informiranosti o sakralnim objektima u Hrvatskom Zagorju

6. Koliko je, prema tvome mišljenju, u Hrvatskom Zagorju razvijen vjerski turizam? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Nimalo
 Slabo
 Dobro
 Prilično dobro

7. Mislite li da u Hrvatskom Zagorju postoje sakralni objekti na kojima bi se razvio vjerski turizam? *

Označite samo jedan oval.

- Da
 Ne

8. U crkvi Sv. Marije Sniježne u Belcu vrijedne su iluzionističke slike kojeg poznatog slikara? *

Označite samo jedan oval.

- Ivan Rabuzin
 Julije Klović
 Ivan Meštrović
 Ivan Ranger

9. Jeste li znali da se grad Varaždin naziva i "grad crkvenih zvonika"? *

Označite samo jedan oval.

- Da
 Ne

10. Varaždinsko groblje je zaštićeni park prirode, spomenik kulture i slovi za "jedno od najljepših groblja u Europi"? *

Označite samo jedan oval.

- Točno
 Netočno

Omogućuje
 Google Forms